

Cântec și colindă. Fragmente.

Lucian Blaga

articol publicat în "Gazeta Transilvaniei"
(nr.46, miercuri 6 mai 1925, p.2)

- Ai observat profunza deosebire între cântec și colindă? mă întreabă Brediceanu.

- Da, desigur, dar mi-e foarte greu s-o definesc!

- Deosebirea se desenează oarecum în timp - continuă el, îmi dă lămuriri care ajung până departe în sociologie. Cântecul e de o substanță muzicală variabilă, colinda nu. Cântecul are totdeauna ceva nou, colinda e totdeauna veche. Cântecul tinde să se schimbe de la cântare la cântare. Cântecul e în

funcție de-o stare sufletească și împrumută întrucât, firea de cântare și e capabil de invenție - nuanța personală a acestuia. O tristețe mai adâncă schimbă cântecului un grup de tonuri care până aici însemnau o nădejde. Un accent de bucurie întrerupe continuitatea de altădată a cântecului cu unchiul. Lirismul cântăreului are aici desăvârșită libertate. Și libertatea nu e decât alt termen pentru creație. Cântăreul iubește să străduiește întrucât puterile îi ajung - să dea o coloratură cât mai personală cântecului. Dimpotrivă, în colindă cântăreul se simte oficiind. În colindă e impersonal. Colinda are un caracter ritual - prin urmare e lege. Poporul nu îndrăznește să schimbe nimic din caracterul de ritual - fie acest moment ritual chiar de-o natură mai profană, cum e colinda. Colinda rămâne în tradiție și se moștenește invariabilă aproape, din generație în generație. De aceea, colindele, așa cum le avem, sunt muzică veche, cât de veche greu s-ar putea ști, dar în orice caz foarte veche.

Și pentru a pune un accent pe această vechime, adaug ingenioaselor

observații făcute de Brediceanu în goana trenului o ipoteză poetică:

- Mai tii... în unele colinde se păstrează încă fărâme de cult păgân...

și el surâde:

- Mai tii...

- Dar cum rămânem cu vechimea baladei Miori pe care ai găsit-o?

- Ei, da. O relativă vechime au fără îndoială și baladele, fiind un gen mai obiectiv, mai impersonal...

- Cu alte cuvinte, cântecul tinde de la cântare la cântare, colinda tinde să rămână dimpotrivă cât mai neschimbată... și între amândouă stă balada...

- Așa cred...

La Coloane. Lui Blaga

Horia Munteș

Pentru fiecare dintre toate
Există câte un bob de grâu
Cum pentru fiecare încolțește
Cum stelele răsar pentru viețile
noastre.

Sus

O planetă călăuzitoare ne așteaptă
Jos
În pământul toamnei bobul de grâu
se îngroapă.

În cimitir plânge o pasăre încet
Și-un fir de apă se aude mai departe
Acolo unde se întretaie respirațiile
noastre
Acolo unde nimeni nu și-a uitat
speranța.

Viețile noastre cum boabele de grâu
Aninate de stelele lor se clatină.

Ori poate doar ni se pare?

Gabriel Stan - Fundata

Pagina 9 (Turnul Vânătorilor):

Adrian Lesenciuc,
Un model românesc al
raporturilor cultură-
comunicare

Traseul de lectură:

